

مسئولیت اجتماعی در شرکتهای معدنی

رشد اقتصاد دنیا در گرو تولید انرژی کافی است-نیازی که امروز بیش از هر زمان دیگری احساس میشود، اما در عین حال زمین به واسطه تغییرات جوی در معرض خطر قرار گرفته و لازم است آثار منفی استخراج معادن و استفاده از منابع انرژی تحت کنترل درآمده و کاهش یابد.

مقدمه

رشد اقتصاد دنیا در گرو تولید انرژی کافی است-نیازی که امروز بیش از هر زمان دیگری احساس میشود، اما در عین حال زمین به واسطه تغییرات جوی در معرض خطر قرار گرفته و لازم است آثار منفی استخراج معادن و استفاده از منابع انرژی تحت کنترل درآمده و کاهش یابد. از اینرو، برخورداری از استراتژی شفاف در زمینه مسئولیت اجتماعی شرکتی در صنعتی که بالقوه میتواند بر محیط زیست و جوامع محلی آثار مخرب بر جا گذارد بسیار حیاتی است. مسئولیت اجتماعی شرکتی (CSR) به اقدامات داوطلبانه شرکتهای معدنی برای بهبود شرایط حیات (اقتصادی، اجتماعی، زیستمحیطی) جوامع محلی یا کاهش آثار مخرب پروژههای معدنی اشاره دارد.

شرکتهای معدنی باید تلاش کنند به تقاضای روزافزون برای انرژی به شکل مسئولانه پاسخ دهند. این بدین معناست که این شرکتها باید ایمنی را سرلوحه فعالیتهای خود قرار داده، آثار و تبعات زیستمحیطی فعالیتهای خود را به حداقل رسانده و اعتماد جوامعی که در آن حضور دارند را جلب کنند. این اعتماد باید بین دولتها، صنایع و جوامع به وجود آید - اعتمادی که به نظر می رسد امروز دچار خدشه شده است. در نتیجه، لازم است این شرکتها با انجام اقدامات صحیح، از جمله افزایش سطح همکاری و شفافیت و تعیین

خطمشیهای جدید، توسعه پایدار را به راهبرد و هسته اصلی استراتژی خود تبدیل سازد.

رویکرد مسئولیت اجتماعی شرکتی

برای این که توسعه پایدار به بخشی از رویکرد و استراتژی اصلی کسبوکار شرکتهای معدنی تبدیل شود لازم است این موضوع در بالاترین سطح (هیات مدیره و مدیرعامل) مورد توجه این شرکتها بوده و اولویتها و استانداردهای توسعه پایدار از سوی آنان تعیین شود. برای مثال در شرکت شل که از بزرگترین شرکتهای فعال در حوزه انرژی و پتروشیمی است مدیرعامل ریاست کمیته سلامت ایمنی، امنیت، عملکرد زیستمحیطی و اجتماعی (SP & HSSE) که شیوه مدیریت عملکرد پایداری شرکت را مورد بررسی و ارزیابی قرار میدهد بر عهده دارد. در شرکت آرسلور میتال که با 119 میلیون تن تولید سالانه و 245 هزار کارمند بزرگترین شرکت معدنی در جهان شناخته میشود نیز تعهد اصلی و نهایی مسئولیت شرکتی بر عهده هیات مدیره است که بر نحوه انجام فعالیتها و ارزیابی آنها نظارت داشته و هر سه ماه یک بار عملکرد مسئولیت اجتماعی شرکت را مورد بررسی قرار میدهد.

استراتژی توسعه پایدار

شرکتهای معدنی در صورتی قادر هستند به فعالیت خود در عرصه جهانی ادامه دهد که به منابع طبیعی دسترسی داشته و مجوز فعالیت اجتماعی خود را حفظ کند. از اینرو توسعه پایدار، اساس و هسته استراتژی این شرکتها را تشکیل داده و باید در مورد ابعاد مالی و غیرمالی فعالیتها خود گزارش دهند. مسائل مربوط به پایداری که در این گزارشها اعلام میشوند عبارتند از سلامت و ایمنی مردم، فرآیندهای حاکمیتی و مدیریت ریسک، شیوه مشارکت در ارتقای استانداردهای حیات، اثرگذاری بر محیط زیست و رویکرد شرکت در قبال حفظ منابع و تنوع زیستی.

پروژهها و اقدامات عملی

شرکتهای معدنی در تدوین خطمشیها و رویههای مشروعیت اجتماعی خود باید بر سه حوزه معمول مسئولیت اجتماعی شرکتی، یعنی توسعه اجتماعی، زیستمحیطی و اقتصادی تمرکز داشته و به کارکرد مدیریت ذینفعان در فعالیتهای خود و ارتباط آن با مجوز اجتماعی کار در بلندمدت کاملاً آگاه باشند. در نتیجه لازم است این شرکت به نیازها و انتظارات ذینفعان خود، به ویژه سهامداران، کارکنان، مشتریان، تامینکنندگان، دولت، رسانهها و سازمانهای غیرانتفاعی توجه جدی داشته باشند. در ادامه به چند پروژه و اقدام عملی صورت گرفته توسط دو شرکت معدنی اشاره میکنیم.

مورد 1. توانمندسازی نیروی انسانی و سازمانها (شرکت BHP Billiton در استرالیا)

منبعیابی برای شرکتهای معدنی تنها به یافتن معادن و استخراج نفت، گاز و ذغال سنگ و سایر منابعی که برای رشد اقتصادی دنیا در آینده لازم است مربوط نمیشود، بلکه این شرکتها میتوانند در توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع، مناطق و کشورهای که در آن فعالیت میکنند نیز مشارکت داشته باشند. برای مثال، شرکت بی اچ پی علاوه بر ایجاد دهها هزار شغل در سراسر جهان، تلاش دارد در توسعه محلی و منطقیهای نیز از طریق ایجاد فرصتهای اشتغال غیرمستقیم و ترویج روحیه کارآفرینی و ایجاد انگیزه در صاحبان کسبوکارهای کوچک و متوسط (SMES) نقش ایفا کند. در استرالیا، برنامه خرید محلی مشترک بی اچ پی بیلیتون و میتسوبیشی این فرصت را برای کسبوکارهای کوچکی که کمتر از 25 کارمند تماموقت دارند ایجاد کرده تا محصولات و خدمات خود را برای اجرای پروژههای این شرکت در استرالیا عرضه کنند. در سال 2013 بیش از 320 کسبوکار محلی در این طرح ثبت نام کردند که 830 فرصت کاری در اختیار آنها قرار گرفته است. ارزش مالی پروژههای اختصاص داده شده در سطح محلی 3/12 میلیون دلار بوده

است، ضمن آن که 170 هزار دلار نیز به بنیادی محلی اعطا شده که این مبلغ برای تقویت ظرفیت و توانمندی کسبوکارهای منطقه سرمایه‌گذاری خواهد شد.

مورد 2. ایجاد زنجیره تامین پایدار (شرکت آرسلور میتال در برزیل)

در سال 2006 یک موسسه فعال در حوزه مسئولیت شرکتی در برزیل با نام Ethos Instituto با همکاری بانک توسعه بین آمریکا برنامه TEAR را راه اندازی کرد که هدف از آن برقراری ارتباط نزدیکتر میان شرکتهای بزرگ و کوچک در زنجیره تامین آنها بود تا به بهبود عملکرد پایداری، توسعه روابط تجاری بهتر، کاهش هزینهها و ورود به بازارهای جدید کمک کند. این برنامه در هفت بخش اصلی اقتصاد برزیل اجرا میشود که یکی از آنها فولادسازی است. شرکت آرسلور میتال در این بخش پیشرو میباشد و با همکاری با 15 شرکت در زنجیره تامین خود به آنها کمک کرده است استانداردهای اجتماعی و زیستمحیطی را در روپههای کسبوکار خود وارد ساخته و مزایای مسئولیت شرکتی خوب را درک کنند. تمامی 15 شرکتی که در زنجیره تامین آرسلور میتال قرار دارند ضوابط اخلاقی برای خود تدوین کردند و 11 شرکت طرحهای جدیدی برای بهینه سازی مصرف انرژی، آب و کاغذ ارائه دادند. علاوه براین، هر 15 شرکت در فرآیندهای تولیدی و مدیریتی خود پیشرفت کرده و مشتریان جدیدی به دست آوردند. 73 درصد شرکتهای حاضر شروع به تفکیک زباله کرده، 67 درصد آنها فرآیندهای جدیدی برای کاهش آثار زیستمحیطی به کار گرفته، 53 درصد آنها محصول یا خدمت جدیدی یا ویژگی اجتماعی یا زیستمحیطی عرضه کرده و 67 درصد آنها اکنون کارمندان خود را در رابطه با موضوعات پایداری آموزش میدهند.